

Rapport fra eierskapskontroll - Kommunens eierstyring av ReMidt IKS

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Skaun kommune

Møtedato

13.12.2023

Saknr

38/23

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-037, TI-&58

Arkivsaknr 22/130 - 8

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar rapporten til orientering og legger den frem for kommunestyret med følgende innstilling:

1. Kommunestyret tar rapport fra eierskapskontroll ReMidt IKS til orientering
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren legge til rette for:
 - a. en prinsipiell diskusjon i kommunestyret om styreverv godtgjørelse
 - b. å sikre at kommunestyret får en årlig statusoppdatering om selskapet
 - c. å etablere rutiner for dialog og informasjon mellom kommunestyret og eierrepresentant(ene)
3. Kommunestyret ber ordfører vurdere behovet for mer opplæring om eierstyring til de folkevalgte
4. Kommunestyret ber eierrepresentanten på neste møte i representantskapet signalisere til selskapet at bestemmelsen om hovedkontor bør presiseres
5. Kommunedirektøren rapporterer til kontrollutvalget om iverksatte tiltak innen 31.12.24

Vedlegg

Rapport fra eierskapskontroll - Kommunens eierstyring av ReMidt IKS

Saksopplysninger

Kontrollutvalget og kommunestyret har gjennom utarbeidelsen og vedtak av plan for eierskapskontroll for 2021 - 2024, lagt premissene for eierskapskontroller ut 2024.

På kontrollutvalgets møte 7.september 2022 i sak 21/22 fattet utvalget følgende vedtak:
"Kontrollutvalget bestiller eierskapskontroll av ReMidt IKS og ber revisor utarbeide en prosjektplan med forslag til ressursramme og leveringstidspunkt innen 15.november 2022."

På kontrollutvalgets møte 22.03.23 i sak 3/23 fattet utvalget følgende vedtak.
"Kontrollutvalget slutter seg til problemstillingen i prosjektplanen. Utvalget ber revisor gjennomføre prosjektet innenfor en ressursramme på 120 timer med levering til sekretariatet 15.11.2023."

I henhold til planen som ble bestilt har revisjonen besvart følgende problemstillinger i den endelige rapporten:

Overordnet er det undersøkt, vurdert og konkludert hvorvidt kommunen utøver eierskapet i ReMidt IKS i tråd med kommunestyrets vedtak, lovkrav og etablerte normer for god eierstyring.

Herunder fire konkrete problemstillinger:

- Har kommunestyret vedtatt styringsdokumenter for selskapet, herunder selskapsavtale og eierskapsmelding med strategi for eierskapet?
- Er roller, ansvar og myndighet for eierstyring avklart?
- Får kommunestyret tilstrekkelig opplæring og informasjon om eierstyring av selskapet?
- Skjer utvelgelse og valg av styremedlemmer i tråd med lovkrav og anbefalinger?

Metode

Eierskapskontrollen er gjennomført i henhold til NKRF - kontroll og revisjon i kommunenes standard for eierskapskontroll, RSK 002. Revisor har vurdert egen uavhengighet overfor Skaun kommune, jf. kommuneloven § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon kap. 3.

Revisjonen vurderer det slik at kombinasjon av intervjuer og dokumentgjennomgang gir et tilstrekkelig datagrunnlag for å kunne konkludere på problemstillingene

Revisors konklusjon

I den overordnede problemstillingen konkluderer revisor med at kommunen i hovedsak utøver eierskapet i ReMidt IKS i tråd med kommunestyrets vedtak, lovkrav og etablerte normer for god eierstyring.

Første problemstilling

Selskapsavtalen som er vedtatt av kommunestyret tilfredsstiller kravene i IKS-loven, men revisjonen peker på at det kan få utilsiktede konsekvenser at det ikke fremgår tydelig i selskapsavtalen hvor selskapets hovedkontor ligger.

Kommunen har behandlet en eierskapsmelding som inneholder lovens minstekrav, men her påpeker revisjonen at eierskapsmeldingen ikke inneholder informasjon om hva som er kommunens formål med å eie selskapet.

Kommunen har jevnlig revidert styringsdokumentene som regulerer styringen av selskapet.

Andre problemstilling

Revisor konkluderer med at roller, ansvar og myndighet for eierstyringen er avklart:

- Kommunestyret har oppnevnt medlemmer og varamedlemmer til selskapets representantskap for fire år, i tråd med lov og selskapsavtale.
- Kommunestyret har oppnevnt sentrale folkevalgte som eierrepresentanter.
- Eierstyringen utøvd gjennom deltakelse i selskapets representantskapsmøter
- Eierrepresentantens myndighet er avklart av kommunestyret.

Tredje problemstilling

Det gjennomføres obligatorisk opplæring av folkevalgte og eierrepresentanter, men det er uklart om det er gitt tilstrekkelig opplæring om eierstyring.

Kommunestyret får ikke noen årlig rapport om status i selskapet.

Det er ikke etablert formelle rutiner som sikrer dialogen mellom eier og eierrepresentant.

Det gjennomføres jevnlig eiermøter mellom selskapet og eierne.

Innkallinger til representantskapsmøter skjer etter gjeldende lover og regler.

Fjerde problemstilling

Hvordan styret er valgt er i tråd med KS's anbefalinger og IKS -loven, men revisjonen peker på at det kan være mulige rollekonflikter hos noen medlemmer i styret, noe som gjør at man må ha fokus på rolleforståelse og habilitetsvurderinger. Revisor har ikke kjennskap til hvordan valgkomiteen vurderer mulige rollekonflikter.

Representantskapet fastsetter styrets godtgjørelse slik det skal, men kommunestyret har ikke hatt en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv.

Revisors anbefalinger

Revisor konkluderer i den overordnede problemstillingen at kommunen i hovedsak utøver eierskapet i ReMidt IKS i tråd med kommunestyrets vedtak, lovkrav og etablerte normer for god eierstyring, men til noen av underproblemstillingene er det funn som krever konkrete tiltak og/eller at kommunestyret vurderer om det er nødvendig med tiltak.

Revisor oppsummerer dette med å peke på fem tydelige anbefalinger:

Revisor anbefaler eierrepresentanten å:

1. Initiere en prinsipiell diskusjon i kommunestyret om styrevervgodtgjørelse
2. Vurdere behovet for mer opplæring om eierstyring til de folkevalgte
3. Sikre at kommunestyret får en årlig statusoppdatering om selskapet
4. Etablere rutiner for dialog og informasjon mellom kommunestyret og eierrepresentant(ene)
5. Signalisere til selskapet at bestemmelsen om hovedkontor bør presiseres

Konklusjon

God oppfølging av eierskapene er den viktigste forutsetningen for at kommunestyret kan utnytte handlingsrommet som eier. Det gir folkevalgt kontroll med selskapene, i tillegg blir den demokratiske styringen av kommunale tjenester som er satt ut i selskaper styrket.

Revisor har i rapporten pekt på flere forbedringstiltak i eierstyringen. Sekretariatet stiller seg bak alle vurderinger og anbefalinger revisjonen presenterer i rapporten på bakgrunn av de funn den avdekker. Sekretariatet mener tiltakene vil bidra til at kommunestyret vil få et sterkere grep om eierstyringen av ReMidt IKS.

Revisor har rettet sine anbefalinger mot eierrepresentanten, men eierrepresentanten har hverken ressurser eller myndighet til å gjøre dette. Sekretariatet har derfor foreslått at anbefalingene retter seg mot henholdsvis ordfører, kommunedirektør og selskapets styre:

Kommunedirektøren har ansvaret for den administrative tilretteleggingen for godt eierskap. Kommunedirektørens skal blant annet forberede eiermeldingen til politisk behandling. Saken bør legges opp til avklaringer av prinsipielle spørsmål ved eierstyringen; for eksempel spørsmålet om godtgjøring til styrene (**anbefaling 1**) og hvordan dialogen mellom eierrepresentant og kommunestyret skal være (**anbefaling 4**).

I tillegg er det kommunedirektørens ansvar å innhente og formidle rapporter fra kommunens selskaper til kommunestyret (**anbefaling 3**).

Ordføreren legger rammer for folkevalgtopplæringen gjennom prioriteringer av tid og ressurser. Ordføreren bør sørge for at folkevalgte som håndterer kommunens eierskap har fått tilstrekkelig opplæring (**anbefaling 2**).

Styret er ansvarlig for at et selskap blir drevet i samsvar med selskapsavtalen og lov- og regelverk ellers. En del av dette ansvaret innebærer å sørge for at selskapsavtalen oppfyller formalkravene (**anbefaling 5**).

Sekretariatet har lagt dette til grunn i forslaget til vedtak. Som en følge har sekretariatet gjort ubetydelige redaksjonelle endringer i forslaget til vedtak.